

ע"פ 5927/15 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 5927/15

לפני:
כבוד השופטת א' חיות
כבוד השופט צ' זילברטל
כבוד השופט מ' מזוז

המערער: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-
יפו בת"פ 55141-07-14 שניתן ביום 21.6.2015 על
ידי כב' סגן הנשיאה ג'ורג' קרא

תאריך הישיבה: ג' בסיון התשע"ו (9.6.2016)

בשם המערער: עו"ד לאה בירק; עו"ד שחר מנדלמן (מטעם הסניגוריה
הציבורית)

בשם המשיבה: עו"ד סיגל בלום; עו"ד ג'נט דודג'

פסק-דין

השופט צ' זילברטל:

ערעור על גזר דינו מיום 21.6.2015 של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו בת"פ 55141-07-14 שניתן על-ידי כב' סגן הנשיאה ג' קרא.

רקע

1. ביום 29.7.2014 הוגש כתב אישום נגד המערער, יליד 1991, המייחס לו עבירות של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(1) ו-(6) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק) ופציעה בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 334 ו-335(א)(1) לחוק. על-פי המתואר בכתב האישום, המערער ואדם בשם ברהאן (להלן: המתלון), שניהם נתינים זרים, התגוררו יחד בדירת חדר ברחוב צ'לנוב בתל אביב (להלן: החדר), בה התגוררו לסירוגין גם אחרים, וביניהם אחד בשם שישאיי (להלן: שישאיי). כמתואר, בליל 13.7.2014 בסמוך לשעה 02:43, בעת שהמתלון ושישאיי ישנו בחדר על אותה מיטה (ששימשה גם את המערער), שפך המערער על המתלון מים רותחים שבהם מהל תבלין המכיל חומר מדמיע מסוג קפסאיצין. בנוסף, דקר המערער את המתלון בידו באמצעות סכין מטבח. לאחר מכן, הסתלק המערער מזירת האירוע. כתוצאה ממעשי המערער, נגרמו למתלון כוויות בדרגה 2 בפנים, בצוואר, בחזה, בבטן, בגפיים העליונות ובירך הימנית על פני כ-30% משטח גופו, וכן נגרם לו פצע חתך ביד שמאל כתוצאה מדקירת הסכין אשר הצריך את אשפוזו בבית החולים לתקופה ממושכת. כמו כן, נגרמו לשישאיי, שישן בסמוך למתלון, פצעי כוויה בדרגות 1 ו-2 בצד הגוף וברגל שמאל.

2. המערער כפר בעובדות שיוחסו לו בכתב האישום. ביום 26.4.2015, לאחר שמיעת הראיות, הרשיע בית המשפט המחוזי את המערער בעבירות שיוחסו לו. לאחר שמיעת הטיעונים לעונש, ביום 21.6.2015 נגזר דינו של המערער והושתו עליו עונשים של 8 שנות מאסר בפועל; 12 חודשי מאסר על תנאי, כשהתנאי הוא שלא יעבור עבירת אלימות מסוג פשע במשך 3 שנים מיום שחרורו; ותשלום פיצויים למתלון בסך 25,000 ש"ח.

3. בגזר דינו התייחס בית המשפט המחוזי לכך שהעונש החמור הקבוע בחוק לעבירה של חבלה בכוונה מחמירה, משקף את כוונת המחוקק להגן על ערכי החיים ושלמות הגוף, בפרט מפני מי שמבקש לפגוע בהם באופן מכוון. כמו כן, עמד בית המשפט המחוזי על החומרה הרבה של המעשים, המתעצמת נוכח התכנון שקדם להם, השימוש בחומר חריף במטרה להגביר את הנזק שנגרם על-ידי המים הרותחים, תקיפת המתלון וחברו בעודם ישנים, וביצוע המעשים מבלי שקדם להם מעשה התגרות ואף ללא קיומו של מניע נראה לעין. בית המשפט המחוזי הוסיף והתייחס לנזק המשמעותי שנגרם למתלון, כעולה מתסקיר קורבן שהוגש בעניינו, הכולל פגיעות פיזיות, נפשיות, כלכליות ותפקודיות, וביניהן פגיעה בכושר פרנסתו.

4. לעניין מדיניות הענישה הנוהגת, השווה בית המשפט המחוזי את המקרה דנן למקרה שנדון בע"פ 8638/13 רושדי נ' מדינת ישראל (1.2.2015) (להלן: עניין רושדי), בו שפך נאשם חומצה על פניה של קרובתו הצעירה בשל סירובה להינשא לו, וגרם לה לעיוורון חלקי, כוויות וצלקות, ועונשו הוחמר בערכאת הערעור ל-11 שנות מאסר בפועל. בית המשפט המחוזי ציין כי המקרה דנן מובחן מעניין רושדי, בכך שבאותה פרשה מידת הנזק לקורבן הייתה רבה יותר,

והתקיים מניע גלוי. נוכח האמור, העמיד בית המשפט המחוזי את מתחם הענישה על 6-10 שנות מאסר בפועל.

5. לצורך קביעת העונש במתחם, ציין בית המשפט המחוזי שלוש נסיבות לקולא שיש להביא בחשבון: גילו הצעיר של המערער, עברו הנקי, והיותו זר בארץ. עוד ציין בית המשפט המחוזי כי המערער לא נטל אחריות על מעשיו ועמד על חפותו, והדגיש כי למרות שבכך מיצה זכות הקנויה לו, אין דינו כדין של מי שהודה והביע חרטה על מעשיו הזכאי להקלה בגין כך. לפיכך, נמצא כי יש למקם את עונשו של המערער בשליש העליון של מתחם הענישה, ולהעמידו על 8 שנות מאסר בפועל. בית המשפט המחוזי אף קבע כי יש טעם בבקשת המדינה ובהמלצת תסקיר נפגע העבירה לחייב את המערער בתשלום פיצויים למתלון, וחייבו בתשלום פיצויים בסך 25,000 ש"ח.

הערעור

6. כלפי הכרעת דינו וגזר דינו של בית המשפט המחוזי הוגש הערעור דנא, במסגרתו ביקש המערער לזכותו, ולחלופין, ככל שהרשעתו תיוותר על כנה, להפחית באופן משמעותי מעונש המאסר שהושת עליו. במהלך הדיון מיום 9.6.2016 חזר בו המערער מהערעור על הכרעת הדין ועמד על ערעורו לעניין גזר הדין בלבד.

7. בערעורו טוען המערער, כי מתחם העונש שקבע בית המשפט המחוזי אינו תואם את מדיניות הענישה הנוהגת, כפי שהיא עולה מהפסיקה שהגיש לבית המשפט המחוזי, ובפרט ע"פ 6347/12 מדינת ישראל נ' מרה (13.5.2013) (להלן: עניין מרה). פסק הדין בעניין מרה דן בערעור המדינה על עונשו של נאשם, אשר בעת שריצה עונש מאסר שפך דלי מלא במים רותחים על שלושה אסירים אחרים ובכך גרם להם לכוויות, כשבתוך כך אף רדף אחר אחד מהם והיכה אותו. באותה פרשה, אשר לטענת המערער עוסקת בנאשם שנסיבותיו חמורות באופן משמעותי מנסיבותיו שלו, החמיר בית משפט זה את עונשו של הנאשם לארבע שנות מאסר בפועל – עונש הנמוך מהרף התחתון במתחם הענישה שנקבע במקרה דנן. באשר לעונש בתוך המתחם, טוען המערער כי חרף אמירתו של בית המשפט המחוזי כי הביא בחשבון את השיקולים לקולא המתקיימים בעניינו – גילו הצעיר, עברו הנקי והיותו זר בארץ – הרי שהחלטתו למקם את העונש בשליש העליון של המתחם מעלה כי לא ניתן להם משקל ראוי, אם בכלל. יתרה מכך, המערער טוען כי עברו הנקי הצדיק מיקום עונשו בשליש התחתון של מתחם העונש הראוי. בנוסף, טוען המערער כי בניגוד להוראת סעיף 40א לחוק, זקף בית משפט קמא לחובתו של המערער את העובדה שכפר במעשים המיוחסים לו ובחר לנהל משפט.

8. מנגד, טוענת המשיבה כי גזר דינו של בית המשפט המחוזי ראוי, שכן הוא משקף את חומרת המעשים בנסיבות ביצוען, הכוללות את תקיפתו האכזרית באישון לילה של מי שהכניס את המערער לביתו, תקיפה אשר אף פגעה באדם נוסף. המשיבה מפנה לתסקיר נפגע העבירה ומדגישה כי למתלון נגרמו נזקים גופניים ונפשיים המתבטאים בין היתר בפגיעה ביכולתו לתת אמון בבני אדם, ובחוסר יכולת לעבוד ולהעביר כסף למשפחתו הנמצאת באפריקה, משפחה שאף חוותה טרגדיה נוראה עקב כך. כמו כן, מפנה המשיבה לפסיקה במקרים אחרים של הרשעות בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה, בהם נגזרו עונשים כבדים יותר.

דין והכרעה

9. לאחר עיון בנימוקי הערעור ושמיעת הצדדים, אני סבור כי יש מקום לקבל את הערעור על גזר הדין, להעמיד

את עונשו של המערער על שש שנות מאסר בפועל ולהותיר את יתר רכיבי העונש על כנם.

10. הפרשה שלפנינו, אשר קרוב לשנתיים חלפו מאז האירוע העומד במרכזה, מתארת מעשי אלימות קשים ביותר שביצע המערער במי שהיה שותפו לחדר וחברו, בעוד שהאחרון ישן במיטתו מבלי לחשוד במה שעומד להתרחש. כל תקיפה המתבצעת כלפי מי שמוטל ישן או חסר הכרה, נטול כל יכולת להגן על עצמו או לחפש מחסה, היא בזויה ומחייבת תגובה קשה אשר יש בה להרתיע. המערער הגדיל לעשות, ותקף באמצעות מים רותחים להם הוסיף את אותו תבלין חריף שנועד לגרום כאב ונזק מוגברים למתלונן ובאמצעות סכין אותה הותיר בזירת הפשע. לפיכך, ברי שנדרש לגזור על המערער עונש מאסר ממושך, אשר יבטא את הסלידה מפני סוג זה של אלימות ויחדר מסר מרתיע ברור. הנזקים הקשים בגוף ובנפש שנגרמו למתלונן, הצמיחים בחלקם, והעובדה שהמעשים לא פגעו בקורבן אחד בלבד, אלא בשניים, מחזקים אף הם את הצורך בענישה משמעותית.

11. יחד עם זאת, קיימות נסיבות המטות את הכף לקולא, עליהן עמד בית המשפט המחוזי. ביניהן, גילו הצעיר של המערער, נסיבות חייו הקשות, עברו הנקי, ובפרט היותו נתן זר בארץ שאינו דובר עברית ושאינו לו תמיכה משפחתית, מה שצפוי להכביד עליו בריצוי מאסרו בכלא הישראלי. כפי שציין בית המשפט המחוזי, המערער אכן לא היה זכאי "ליהנות" מההקלה הניתנת למי שהביע חרטה ונטל אחריות למעשיו, ואין בידי לקבל את טענת המערער כי בקביעה כאמור נזקף העניין לחובתו, באופן המנוגד לקבוע בסיפא לסעיף 40(א)(6) לחוק. ואולם, עניין זה בא, במידה מסוימת לפחות, על תיקונו בשלב הערעור, שעה שהמערער החליט שלא להתמיד בערעורו על הכרעת הדין. החלטה זו מבטאת קבלת אשמה, גם אם הדבר נעשה בשלב מאד מתקדם של ההליך, וברור שאין הוא שקול לנאשם המודה כבר בתחילת הדרך.

12. בנוסף, יש ממש בטענתו של המערער בדבר סטיית העונש שנגזר עליו ממדיניות הענישה הנוהגת בפסיקה במקרים דומים. עניין רושדי הנזכר לעיל, שהוזכר בשלב הדיון בגזר הדין, אכן מעורר דמיון למקרה שבפנינו, אך קיימים גם הבדלים משמעותיים בין שני המקרים - הבולטים שבהם הם השימוש בחומצה בפרשת רושדי אשר הוביל לעיוורון של הקורבן; גילם של המבצעים, ויחסי הכוחות בין הנאשם בעניין רושדי לבין קרובת משפחתו הצעירה; הרקע הפלילי של הנאשם בעניין רושדי, לעומת עברו הנקי של המערער; והמניע למעשים (לעניין זה יודגש כי המניע למעשיו של המערער לא הוברר ונראה שגם המתלונן בחר שלא להרחיב בעניין זה בהציגו את מערכת היחסים בינו לבין המערער כחברית. עם זאת, יש להניח שביסוד המעשה עמד מניע כלשהו שהביא את המערער, אדם צעיר, שחוה חיים קשים ומלאי סבל, לפגוע במי שהיה עד אותה עת חברו, עמו אף חלק מיטה אחת. אין זה מפליא שתנאי המגורים הקשים, הצפיפות הנוראה ונסיבות אישיות קשות יביאו לידי חיכוכים). מעבר לכך, קיימת פסיקה מתאימה יותר אשר ראוי להפנות אליה בענייננו, כגון פסק הדין בעניין מרה הנזכר לעיל, שם נגזרו ארבע שנות מאסר על נאשם אשר בהיותו אסיר שפך דלי של מים רותחים על שלושה אסירים אחרים; וכגון ע"פ 729/09 קזאז נ' מדינת ישראל (1.2.2010), הדן באסיר אשר שפך על סוהר תערובת רותחת של שמן וסוכר ובכך גרם לו לנכות של 36%, והוטלו עליו שמונה שנות מאסר בפועל במצטבר לעונש שריצה. מקרה נוסף בר-השוואה הוא זה המתואר בע"פ 2970/02 מדינת ישראל נ' אבו רקייק (20.1.2003), שם דובר בנאשם אשר שפך חומר דליק על אדם אחר, הצית אותו ובכך גרם לו לכוויות קשות בפניו ובגופו - למרות קיומם של רקע פלילי משמעותי ומסוכנות, ולרקע הסדר טיעון שנערך עמו, הוחמר עונשו של הנאשם בערכאת הערעור לשמונה שנות מאסר בפועל.

13. בהשוואה למקרה דנן, המקרים המתוארים מצביעים על רמת חומרה דומה (עניין מרה) או גבוהה יותר, בפרט בשל רקע עברייני משמעותי של המעורבים בעבירות, לעומת היעדר רקע כזה לגבי המערער. מאידך גיסא, איני מתעלם

מכך שבשונה מיתר המקרים, המערער בענייננו לא הודה במעשים, אלא בשלב הערעור, ומעשיו כללו בנוסף לשפיכת המים גם דקירה בסכין. במכלול השיקולים סבורני שיש להקל בעונשו של המערער, באופן שייתן ביטוי לפסיקה הנוהגת כאמור. לפיכך, אם תישמע דעתי יועמד עונש המאסר בפועל על שש שנים. יתר חלקי גזר הדין יעמדו בתקפם.

ניתן היום, ה' בתמוז התשע"ו (11.7.2016).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט
